

Rotterdam, 3 maart 2021

Geachte leden van de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte

Met bijgevoegd pamflet willen betrokken bewoners rond en gebruikers van het tennispark “Over de Schie” hun zorgen uiten over de voorgenomen ontwikkeling van het tennispark. De baten wegen niet op tegen het verlies van deze voorziening voor de stad en voor onze wijk.

De gebiedscommissie is gevraagd onze zorg te ondersteunen met een negatief advies over voorgenomen ontwikkeling en mee te werken aan het versterken van de sportfunctie en de sociale rol van het tennispark in de wijk.

Wij vragen de gemeente om niet mee te werken aan wijziging van de bestemming en om de bewoners als belanghebbende partij mee te nemen in het gehele proces van het onderzoek van de ontwikkeling.

We zijn een petitie gestart die tot nu toe door ruim 400 mensen is ondertekend. In de bijlage vindt u enkele overwegingen en reacties op besproken punten op de informatieavond.

Graag gaan we in gesprek om onze zorg toe te lichten en mogelijkheden voor versterking van de huidige voorziening te bespreken.

Wij zien uw reactie tegemoet.

Hoogachtend,

Bewonersgroep Torenlaan,

Tennisclub Overschie, TCO

PAMFLET HERONTWIKKELING TENNISPARK

Bewoners van de Torenlaan en omgeving en de gebruikers van het tennispark achter de Torenlaan zijn onaangenaam verrast door de voorgenomen woningbouwontwikkeling. In het verleden zijn bewoners geïnformeerd dat de eigenaar van het tennispark onderzoek deed naar de mogelijkheid tot gedeeltelijke ontwikkeling, maar de nieuwe informatie, die bewoners onder ogen gekomen is, is alarmerend.

Het plan dat nu onderzocht wordt en voorligt aan de gemeente strekt verder en houdt in dat alle banen verdwijnen. Wij zijn ronduit tegen een dergelijke ontwikkeling om meerdere redenen.

Volgens de bewoners van dit deel van Overschie en de gebruikers van het tennispark vormt het tennispark een belangrijke, laagdrempelige sportvoorziening met een grote sociale relevantie. Het wordt gebruikt door jong en oud, gedurende de hele week. Omdat het in de wijk ingebed is, is het een sociale ontmoetingsplek waar een grote diversiteit aan bewoners elkaar ontmoet. Door de nabijheid is het ook laagdrempelig voor ouderen die anders aangewezen zijn op voorzieningen verder weg in de stad, wat een grote belemmering is.

Er is geen alternatief voor de tennisbanen. De dichtstbijzijnde alternatieven (Schiebroek en Blijdorp) zijn te ver weg en overbelast.

Juist in de afgelopen tijd waarin, door Corona en de maatregelen daartegen, het duidelijk is geworden hoe belangrijk buitensport is zijn steeds meer mensen gebruik gaan maken van de tennisbanen.

Ook blijkt uit beleidsvoornemen van de gemeente dat zij belang hecht aan het stimuleren van met name buitensporten. Daarentegen blijkt ook uit landelijk onderzoek dat de gemeente Rotterdam hierin niet goed scoort.

In het verleden is vaker onderzoek gedaan naar mogelijkheden voor ontwikkeling met als conclusie dat de gemeente hieraan niet mee wil werken. Redenen hiervoor waren onder andere de overlastcontouren van het industriegebied Spaanse polder aan de overkant van de Schie en het speculatieve karakter van een dergelijke ontwikkeling.

Wij roepen daarom de gemeente en het college van B&W op om niet mee te werken aan het ontwikkelen van woningbouw op deze plek, maar deze goed werkende en veel gewaardeerde sportvoorziening te behouden.

Inmiddels is er ook een informatieavond voor bewoners geweest, waarin de stand van zaken is toegelicht. Hier bleek dat de gemeentelijke diensten welwillend staan tegenover de voorgenomen ontwikkeling. Wij zijn niet overtuigd. Het verlies van deze voor het gebied waardevolle sportfaciliteit weegt niet op tegen de schamele winst van de beperkte hoeveelheid nieuwe woningen.

Daarnaast willen wij graag meedenken. Reden voor de ontwikkeling zou zijn dat het tennispark in deze vorm niet haalbaar zou zijn. Wij willen, geholpen door een ervaren ondernemer, een ondernemingsplan opstellen om het tennispark door te ontwikkelen als vitale sportfaciliteit.

Contact:

Bewonersgroep Tennislaan
bewoner

E:

T:

Tennisclub Overschie (TCO)

, voorzitter

E:

Petitie:

<https://petities.nl/petitions/stop-ontwikkeling-tennispark-overschie>

Facebook/Instagram:

@RedTennisbaanOverschie

Argumentatie voor behoud tennispark OverdeSchie

Aan de leden van de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte
Rotterdam, 3-3-2021

Geachte leden van de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte,

In onderstaande beargumenteren wij waarom we het Tennispark OverdeSchie willen behouden. Dit in reactie op het haalbaarheidsonderzoek dat op dit moment door NU projectontwikkeling voor woningbouw op dit terrein wordt uitgevoerd.

Wij verzoeken u aandacht te besteden aan deze argumenten en het sportpark voor ons dorp Overschie te behouden.

Wij hopen dat u de uitspraak “De wijk aan zet “ serieus neemt. <https://www.rotterdam.nl/meedenken-doen/de-wijk-aan-zet/>. Wij zijn uiteraard altijd bereid nadere toelichting te geven.

INLEIDEND

Het tennispark “OverdeSchie” is in privaat eigendom. De eigenaar onderzoekt de mogelijkheden voor herontwikkeling van het tennispark met woningbouw, omdat hij meent dat het tennispark niet meer rendabel te maken is. Om ontwikkeling mogelijk te maken heeft de eigenaar medewerking van de gemeente nodig om de bestemming van het terrein te wijzigen van sport naar wonen.

Met de voorgenomen ontwikkeling zou een zeer gewaardeerde sportvoorziening uit Overschie verdwijnen.

Omwonenden en gebruikers van het tennispark zijn daarom tegen de ontwikkeling en voor behoud van het tennispark.

De gemeente moet het belang van het tennispark als laagdrempelige voorziening voor buitensport met haar sociale rol in het gebied afwegen tegen de winst van enkele woningen voor de stad.

ALGEMEEN

Rotterdam groeit en de woningmarkt staat onder druk. De gemeente wil daarom zoveel mogelijk woningen bouwen en werkt graag mee aan ontwikkelingsvoorstellen van ondernemers. Wij hebben het gevoel dat hierbij te veel gekeken wordt naar de kwantiteit (hoeveel woningen), daarbij wordt de kwaliteit en waarde van dat wat er al is niet genoeg gewaardeerd.

“De drukte van de stad even ontvluchten? In Overschie, “het dorp” van Rotterdam, ligt een oase van rust waar je heerlijk sportief kunt ontspannen. Wij denken niet in beperkingen, maar in mogelijkheden”. (Van de webpagina van het tennispark. <https://www.tennisparkoverdeschie.nl/index.php?page=213&sid=1>)

Het tennispark vervult een sociale rol. Het is een ontmoetingsplek voor jong en oud. Bewoners vinden elkaar op deze plek en zijn actief in de wijk. Deze actieve betrokkenheid is zonder gemeenschappelijke voorziening moeilijk te handhaven en als het tennispark verdwijnt is het moeilijk elders weer op te bouwen. Een actief gebruikte sportvoorziening is daarom van grote waarde voor het gebied.

Daarnaast vertegenwoordigt de sportfaciliteit een maatschappelijke waarde voor de Rotterdammers, het is onderdeel van de voorzieningenstructuur. Bij ontwikkeling van het sportterrein met woningbouw wordt deze maatschappelijke waarde (een publiek toegankelijke buitensportvoorziening) gemunt in private waarde (bouwgrond). Dit komt ook al tot uitdrukking in de stijging van de grondprijzen. Sportgrond is goedkoper dan bouwgrond.

Onderstaand een uiteenzetting van onze argumenten.

A) SPORTVOORZIENINGEN.

- 1) De gemeente Rotterdam erkent de waarde van goede sportvoorzieningen voor volksgezondheid en sociale structuur maar scoort hierin slecht in landelijk onderzoek. Het tennispark voorziet in een buitensportvoorziening waar duidelijk behoefte aan is in Overschie en daarbuiten.

Zie hiervoor:

“Actieprogramma Verenigingen 2019, De sport-, scouting en speeltuinverenigingen van de toekomst.” [Actieprogramma Verenigingen - Rotterdam Sportsupport](#)

“Atlas voor gemeenten 2020, Sport” <https://www.atlasvoorgemeenten.nl/de-atlas/>, zie onderaan de web pagina, waarin Rotterdam een lage positie kent als het gaat om deelname aan sport, en de relatie met gezondheid wordt gelegd.

“Sporten haalt je uit je bubbel” (**bijlage 1**)

- 2) In “Ontwikkelingsvisie Overschie 2007-2020” van de gemeente Rotterdam en de gebiedscommissie van Overschie wordt vermeld dat Overschie veel waarde hecht aan sportvoorzieningen en dat men deze wil stimuleren.
“De deelgemeente Overschie hecht veel waarde aan de sportvoorzieningen en wil deze stimuleren”.
Hierbij wordt het tennispark als niet-gemeentelijke sportclub expliciet genoemd. [Ontwikkelingsvisie Overschie 2020 - Deelgemeente Overschie \(yumpu.com\)](#).
- 3) In de diverse verkiezingsprogramma’s van 2018-2022 wordt het belang van sport door alle partijen genoemd.
Zo stelt de VVD: “De Rotterdamse VVD vindt dat iedereen die dat wil, in zijn eigen woonomgeving moet kunnen sporten en bewegen. Wij vinden dat de gemeente bij de inrichting van haar openbare ruimte nadrukkelijk rekening moet houden met het inrichten en/of behouden van sport- en spelvoorzieningen.”
GroenLinks schrijft: “Het aantal sportveldjes in wijken wordt uitgebreid. Bestaande sportaccommodaties worden niet opgeofferd aan woningbouw of bedrijventerreinen.”
Zie **bijlage 2**, “Partijprogramma’s raad Rotterdam 2018-2022”
- 4) Naast de hoeveelheid sportvoorzieningen is laagdrempeligheid, nabijheid en aansluiting op de behoefte van het grootste belang. Je behoudt hiermee een levensvatbare, krachtige wijk.
De samenstelling van het publiek van het tennispark toont aan dat het goed gevonden en gebruikt wordt door jong en oud. Met name de oudere gebruikers, kinderen die nog te jong zijn om grote afstanden in de stad te fietsen, of bewoners met een drukke baan zullen minder snel gebruik maken van een tennispark als dit verder weg ligt. Nu is het tennispark voor velen te voet of te fiets goed te bereiken.
Tekenend hiervoor is dat op dinsdag- en donderdagochtenden de banen op het tennispark al maanden van tevoren bezet zijn. Ook in het weekend wordt het druk bezocht door zowel jongeren als ouderen.
- 5) Als het tennispark verdwijnt moeten de ongeveer 300 leden van het tennispark (waaronder 150 leden van de tennisvereniging TCO) op zoek naar een alternatief. Voor velen (met name ouderen) zal dat teveel moeite zijn.
- 6) Er is geen alternatief voor de tennisbanen in de omgeving. Nieuw geplande sportvoorzieningen in Overschie laten nog jaren op zich wachten en het is maar de vraag in hoeverre die aansluiten op de huidige behoefte en een alternatief kunnen bieden voor de tennisbanen.
- 7) De dichtstbijzijnde alternatieven voor tennis (Schiebroek en Blijdorp) zijn overbelast en hebben een ledenstop.
- 8) Gemeente gaf aan dat er voldoende buitensportvoorzieningen in de omgeving zijn in de vorm van voetbalvelden. Maar voetballen is niet voor iedereen een alternatief voor tennis. Dit geldt niet alleen voor ouderen maar ook voor jongvolwassenen die niet van voetballen houden.
- 9) Door de Corona is het belang van buitensporten duidelijker dan ooit. Ook de tennissport is hierdoor in opkomst. Dit zien we op het park aan de toegenomen bezetting van de banen doordeweeks en in het weekend. Ook volgens “Sporten haalt je uit je bubbel” en de eerdergenoemde Atlas voor gemeenten is er een groeiende interesse in individuele buitensporten voor alle leeftijden in de randstad.

B) MEER RENDABEL MAKEN TENNIS PARK

- 10) Wij zijn ervan overtuigd dat het tennispark wel rendabel gemaakt kan worden.
Daarbij kan gekeken worden naar multifunctionaliteit van het tennispark (zie ook het voorbeeld sportpark Olympia op pagina 29 in het op deze pagina te downloaden [Actieprogramma Verenigingen - Rotterdam Sportsupport](#)).
- 11) Ook de rol van de omwonenden en gebruikers kan versterkt worden. Tennispark “De IJscub” in Kralingen is een voorbeeld hiervan waar inzet van buurtbewoners geleid heeft tot behoud van een nu florerend sportpark voor de buurt. <https://passingshot.nl/tennispark-kralingen/>.

- 12) Het versterken van de horecafunctie kan bijdragen in het rendabel maken maar ook meer publiek van buiten de club trekken.
- 13) Verder kan gezocht worden naar andere sporten die op het terrein met tennis gecombineerd zouden kunnen worden. Voorbeelden zijn minigolf, een klimmuur of boulder, (buiten)fitness, jeu de boules en een startplek voor kano of roeien.

C) OMGEVING

- 14) Het open karakter van de route langs de Schie-oever wordt aangetast. Het tennispark dateert uit 1927, en maakt hier onderdeel van uit. Ook het groene karakter van deze omgeving is belangrijk. Er wordt al een tweetal flats in het groen gebouwd. Verdere uitbreiding met woningbouw maakt dit nog erger.
- 15) Het vrije uitzicht van bewoners van de Torenlaan verdwijnt.

D) AFWIJZING EERDERE PLANNEN

- 16) Eerdere plannen zijn afgewezen. Onder andere vanwege de veiligheids- en milieucontouren van de industrie in Spaanse polder. Ook het feit dat het een gemixt plan betrof (deels woningbouw en behoud van een deel van het tennispark) was een obstakel.

E) PETITIE

- 17) Een petitie tegen het verdwijnen van het tennispark is inmiddels 550 keer ondertekend (stand begin maart 2021).
<https://petities.nl/petitions/stop-ontwikkeling-tennispark-overschie/>

AANDACHTSPUNTEN

F) LOCATIE

- 18) Rekening houden met de milieucirkels Spaanse Polder, vooral door verbouwing groothandelsmarkt.
- 19) Door de benodigde aanpassingen aan infrastructuur, dijkverzwaring en veiligheidscontouren van de Schie en Spaanse polder levert dit plan relatief weinig woningen op ten opzichte van alle genoemde nadelen.

G) RISICO'S VOOR BESTAANDE BOUW

- 20) Mogelijke afhankelijkheid van de kwaliteit van de dijk en de bouweisen rekening houdend met de dijk.
- 21) Risico's als gevolg heiwerkzaamheden (trillingen met risico op scheuren) voor de bestaande oude, karakteristieke bebouwing.
- 22) Risico's als gevolg van bemaling (verlaging grondwaterstand) voor huizen (houtrot heipalen, verzakking en scheuren), de bodem (inklinken van de veengrond, negatieve kleef aan paalfundering) en de dijk.
Zie ook grondwaterstanden in het document "Overschie Bestemmingsplan", paragraaf 5.3.2.
https://tile.gis.rotterdam.nl/gw2data/data/dsv/bestemmingsplannen_vig/voorschriften/1025.pdf.
- 23) Weghalen van "de Bunker" op het park kan voor verzakking zorgen.

H) ALTERNATIEVEN

- 24) Er zijn alternatieve bouwgronden zoals het terrein van de voetbalvelden van AVS-Germinal (daar zou gebouwd gaan worden, maar ligt nu al tien jaar onbeheerd, is jarenlang daarvoor in gebruik geweest als voetbalvelden, dus grond moet zou in orde moeten zijn).
- 25) In park Zestienhoven is een nieuw stadsdeel verzezen, hierbij zijn eventueel mogelijkheden voor verdere uitbreiding.

Verkiezingsprogramma's raad Rotterdam 2018-2022

Quickscan op sport, wonen, groen, gezondheid.

LR:

-Sport is ook, en misschien wel vooral, het bedauwde veld op zaterdagochtend, de grappen in de kleedkamer en de vrijwilliger die altijd voor z'n cluppie klaar staat. Sportverenigingen vormen het sociale cement in zoveel wijken in onze stad. En bovendien: sporten is gezond.

-Onze stad is zoveel meer dan een betonnen jungle. Leefbaar Rotterdam wil een openbare ruimte die uitnodigt om naar buiten te gaan, anderen te ontmoeten, te winkelen, te sporten, tot rust te komen of gewoon te genieten van de buitenlucht.

VVD:

-Rotterdam is een sportstad. Investeren in sport is een investering in de toekomst. Sporten draagt bij aan een gezonde levensstijl en bevordert sociale contacten. Daarom is het voor de Rotterdamse VVD belangrijk dat iedereen die wil sporten, kán sporten.

-De Rotterdamse VVD vindt dat iedereen die dat wil, in zijn eigen woonomgeving moet kunnen sporten en bewegen. Wij vinden dat de gemeente bij de inrichting van haar openbare ruimte nadrukkelijk rekening moet houden met het inrichten en /of behouden van sport - en spelvoorzieningen.

-Wij willen daarom dat er minstens 4.000 nieuwe woningen per jaar gebouwd worden. Dit wordt mogelijk gemaakt door voldoende gemeentelijke grond beschikbaar te stellen tegen een redelijke prijs, waardoor een goede kwaliteit van de bouw mogelijk is.

-Rotterdam krijgt meer groene buitenruimten. Buitenruimten als parken en openbare tuinen zijn fundamenteel voor de kwaliteit van leven in een grote stad. Op het moment is Rotterdam nog teveel een betonnen stad. Hier is een stevige inhaalslag nodig door, vooral in de woonwijken, meer parken, tuinen, fontein en pleinen, aantrekkelijke loop - en fietsroutes zoals de groene corridor van de Schie naar de Rotte en groene daken aan te leggen.

D66:

-We maken kwaliteit leidend bij gebiedsontwikkeling en kijken niet alleen naar de grondopbrengsten. Dat betekent dat we genoeg nemen met lagere financiële baten, zodat de ontwikkeling veel meer aan de stad kan bijdragen. We stellen daarnaast in het bouwbesluit een hogere norm op het gebied van kwaliteits- en duurzaamheidseisen.

-Om meer en betere groene plekken te creëren gaan we samen met vastgoedeigenaren en waterschappen nieuwe business cases ontwikkelen, zodat investeringen in groen rendabel worden. We laten projectontwikkelaars groen in de omgeving, op daken en op straatniveau aanleggen. Er moet een ecologisch werkbegeleider worden aangesteld die adviseert bij ontwikkelingsopgaven, nieuwbouw en renovatie.

-Vier op de tien Rotterdammers doet niet of nauwelijks aan sport. Rotterdam loopt op het gebied van sportparticipatie fors achter op andere grote steden. Sporten en bewegen zijn essentieel voor een goede gezondheid.

-Daarnaast zien we de stad zelf als een sportveld en plaatsen we sporttoestellen in de buitenruimte, verbeteren we populaire loop- en fietsroutes als het rondje bruggen en langs de Rotte.

-De Rotte, de Schie en de Maas hebben een enorme potentie om een prachtig verblijfsgebied te worden, waar het nog fijner wandelen, fietsen of verpozen is. Het programma Rivieroevers zal het water aantrekkelijker maken voor pleziervaart en recreatie.

-De initiatiefrijke stad is van en voor iedereen. Om dat te kunnen realiseren moeten alle Rotterdammers invloed kunnen hebben op de koers van hun stad, wijk en straat.

GL:

-GroenLinks accepteert niet dat de groei van de stad ten koste gaat van natuurgebieden, parken, volkstuinen en ander groen. Onze stad moet duurzaam klimaatbestendig zijn ingericht. Huisdieren en in het wild levende dieren verdienen een prettige leefomgeving in de stad. De basis daarvoor is een goede Rotterdamse ecologische- en groenstructuur. De natuurwaarde en het recreatief gebruik van Nieuwe Maas, Rotte en Schie moeten verder worden versterkt.

-Bij (her)inrichtingsplannen wordt 'ruimte om te spelen' een vast onderdeel in de plan- en besluitvorming.

-Het aantal sportveldjes in wijken wordt uitgebreid. Bestaande sportaccommodaties worden niet opgeofferd aan woningbouw of bedrijventerreinen.

-Waardevolle groene plekken worden verbonden naar voorbeeld van het Essenburgpark en de Groene Connectie. De groenstructuur is voor voetgangers en fietsers goed toegankelijk. We stimuleren de aanleg natuurvriendelijke oevers en bermen.

-Groenmakelaar steunt initiatieven: De gemeente stelt een Groenmakelaar aan die initiatiefnemers ondersteunt hun groene ideeën te realiseren over de verschillende gemeentelijke diensten heen.

-Groene verdichting: We zetten de verdichting van Rotterdam door met behoud van kwalitatief groen en aandacht voor verlevendiging van de stad. Dus we bouwen niet in parken op sportvelden of volkstuincomplexen.

Pvda:

- Groen is geen kostenpost maar een investering voor de stad, mens en natuur, die direct -rendeert op economisch en welzijnsgebied.
- Bewonersinitiatieven zorgen voor samenhang in de wijk, daarom willen we meer geld en ondersteuning voor de bewonersinitiatieven en bewonersorganisaties. Daar worden we allemaal vrolijker van.
- Wij zorgen dat Rotterdam schoner wordt en dat de buitenruimte goed gebruikt kan worden door mensen die er in wonen.
- We openen een groenloket bij de gemeente voor bewonersinitiatieven en stimuleren meer wijktuinen en stadslandbouw.

Nida:

- Ook investeren we in faciliteiten van sportverenigingen en sportfaciliteiten in wijken. Denk aan goede speelpleinen, sport- en trapveldjes en sporttoestellen.
- Het ontbreekt aan natuur in de stad, sommige wijken zijn volledig versteend. De vervuiling neemt toe, van de Maas tot de lucht, het verziekt ons leven en het verkort onze levensduur tot wel zes jaar. Onze aanslag op de natuur, is een aanslag op onszelf. Wat kan Rotterdam beter doen?

Sp:

- Projecten om aanpassingen te doen in de fysieke staat van woningen, nieuwbouw of renovatie worden aangepast op de schaal van de buurt. Initiatieven vanuit bewoners zelf, met draagvlak in de buurt, verdienen altijd de voorkeur en de steun vanuit de gemeente.
- Plannen vanuit marktpartijen, corporaties of gemeente beginnen met het opzetten van een bewonersplatform, met een goede afspiegeling van de buurt. Dit platform toetst samen met de gebiedscommissie de wensen, ideeën en het draagvlak onder bewoners in het gebied. Uiteindelijk wordt elk plan getoetst met een draagvlakmeting.
- Veel buurtaccommodaties zijn gesloten door de gemeente, daarom moeten we onze vele speeltuinen en zwembaden koesteren, ondersteunen en openhouden in alle wijken, dat is vaak van levensbelang voor de bewoners. Zo houd je een hele buurt echt vitaal. Dat is pas topsport.
- We stellen zoveel mogelijk Rotterdammers in staat te sporten. Dat is goed voor de volksgezondheid en voor de sociale samenhang. De gemeente heeft vooral tot taak de breedtesport te stimuleren en te ondersteunen: dat is belangrijker dan topsport

CDA:

-Het grote aantal actieve verenigingen in Rotterdam illustreert dat goed. De leden van deze verenigingen beoefenen met elkaar een sport of delen een passie. Op deze verenigingen ontstaan vriendschappen, leren kinderen samenwerken, wordt er naar elkaar omgekeken en staan mensen voor elkaar klaar. Politieke bemoeienis is vaker níét dan wél nodig. De gemeente moet verenigingen daarom zo goed mogelijk faciliteren.

-Wij willen alle kinderen de mogelijkheid bieden om buiten te spelen. Daarom wordt de speelruimte in woonwijken uitgebreid. Bewegen en samen spelen hebben immers positieve effecten op de gezondheid en ontwikkeling van kinderen.

PvdD:

-Groenstroken, sloten, parken en natuurgebieden zijn belangrijk voor mens en dier en voor de leefbaarheid van Rotterdam. Als we groene gebieden beter beschermen en met elkaar verbinden, krijgen planten en dieren meer leefruimte.

-De stadsecoloog wordt actief betrokken bij het plannen van evenementen, onderhoud van de buitenruimte en stadsontwikkeling.

-Mensen met natuur in hun directe omgeving voelen zich prettiger, zijn minder vaak ziek en hebben meer binding met hun buurt. De aanwezigheid van bijen, hommels en vlinders is een indicatie van de ecologische gezondheid van een buurt. Door een echte vergroeningsslag van gebouwen, straten en pleinen, wordt Rotterdam een groenere en prettiger plek om te wonen, te werken en te recreëren.

50plus:

-Wij kiezen voor het vergroenen van wijken door extra bomen en beplanting die vogels en vlinders aantrekken.

vier vragen • Sporten haalt je uit je eigen bubbel. Vandaag verschijnt de jaarlijkse Atlas voor gemeenten, met dit keer als thema sport. Een les: 'Alleen investeren in het sportaanbod leidt niet tot meer sportdeelname'

Esther Scholten
redactie sport

Sport staat meer dan ooit in de maatschappelijke belangstelling, nu corona ons er pijnlijk aan herinnert hoe belangrijk een fit lichaam voor de weerstand is. Zo bezien is de thema-keuze van de jaarlijkse 'Atlas voor gemeenten' een gelukkige. Voor het eerst is het sportaanbod in de vijftig grootste gemeenten van Nederland in kaart gebracht, net als de sportdeelname.

De politiek beschouwt sport al langer als preventief middel tegen stijgende zorgkosten en gezondheidsproblemen als obesitas. Dat was de reden waarom de onderzoekers ver voor de pandemie dit thema kozen. Hoewel de corona-effecten op de sportbeoefening niet zijn meegenomen, is het onderzoek relevant omdat juist de gemeenten het merendeel van de publieke uitgaven aan sport voor hun rekening nemen: 90 procent van de grofweg 1,3 miljard euro per jaar – goed voor gemiddeld 1,6 procent van de gemeentelijke begroting.

Welke gemeenten slagen erin hun inwoners in beweging te krijgen? Met de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen is er een rekenmodel gemaakt, waarbij het aantal inwoners wordt meegewogen. Zowel sporten in verenigingsverband als individueel sporten (hardlopen, fietsen en fitness) is onderzocht.

Vandaag worden de resultaten gepresenteerd. Een van de sprekers is arts Carl Verheijen, oud-schaatskampioen en chef de mission van de komende Winterspelen. "De Atlas biedt nieuwe inzichten voor de beleidsbepalers. Het is heel belangrijk dat zij de waarde gaan inzien van sportfaciliteiten. Bezuinig daar niet meer op, omdat bijvoorbeeld de zorgkosten voor ouderen oplopen. Op de korte termijn begrijp ik die afweging. Maar voor de lange termijn is het belangrijk om aan de basis van gezondheid te werken, en dat is sport."

1. Wat zijn de belangrijkste uitkomsten?

Opvallend is dat gemeenten met veel aanbod van sportaccommodaties niet per se de meest sportieve inwoners hebben. "De samenhang tussen sportaanbod en -deelname is minder sterk dan je zou verwachten", zegt onderzoeker Sandra Muilwijk. Bijvoorbeeld Emmen en Venlo hebben veel aanbod, maar behoren niet tot de sportiefste gemeenten. Omgekeerd hebben sommige sportieve steden als Amersfoort en Utrecht juist relatief weinig aanbod.

Mede daardoor hebben de vijf samengestelde ranglijsten allemaal een andere koploper: Amstelveen heeft qua georganiseerde sport het meeste aanbod, Arnhem wat betreft ongeorganiseerde sport, Haarlem-

mermeer scoort het hoogst op deelname aan georganiseerde sport en de inwoners van Nijmegen zijn het actiefst in ongeorganiseerde sporten. Ook de hekkensluiters verschillen: respectievelijk Amsterdam, Schiedam, Heerlen en Emmen.

Verder is het interessant om te zien hoe de sportdeelname verschilt. In het oosten van Nederland wordt relatief veel gesport in verenigingsverband, vooral voetbal, terwijl in delen van de Randstad en Brabant hockey, tennis en fitness populairder zijn.

2. Amersfoort is de sportstad van Nederland. Waarom?

Bij de rangschikking van beste sportgemeente hebben de onderzoekers enkel naar de sportdeelname van inwoners gekeken. "Omdat dat ook is wat gemeenten nastreven met hun beleid en wat uiteindelijk effect heeft op de gezondheid", legt Muilwijk uit. Daardoor is Amersfoort de winnaar, een stad met een hoge deelname aan sport en tegelijkertijd een lage score wat betreft het aanbieden van faciliteiten.

Wat Amersfoort onderscheidt van de andere steden uit de topdrie is dat haar inwoners zowel actief zijn in ongeorganiseerd verband als in verenigingssporten. Utrecht scoort enkel hoog op deelname aan ongeorganiseerde sport en Breda op de georganiseerde varianten.

Opvallend aan de onderkant is dat gemeenten als Heerlen en Schiedam overall laag scoren op deelname. "Bekend was dat bepaalde bevolkingsgroepen minder sportief zijn. Wij tonen voor het eerst dat er wat dat betreft geen verschil is tussen georganiseerd of ongeorganiseerd sporten. Die samenhang zie je steeds."

3. Wat hebben de slecht scorende gemeenten gemeen?

"Ons onderzoek laat zien dat voor sportdeelname de sociaal-economische context binnen een gemeente bepalender is dan het sportaanbod", verklaart sporteconoom Willem de Boer. "Emmen bijvoorbeeld heeft veel faciliteiten, maar in de relatief arme stad sporten verhoudingsgewijs weinig mensen."

Eerdere onderzoeken hebben de invloed van sociaal-economische factoren als lage inkomens ook al aangetoond. "Je kunt dus concluderen dat er nog steeds weinig verbetering in zit. Je ziet er ook nog steeds geen duidelijk beleid op bij veel gemeenten, en op dat niveau wordt het meeste geld aan sport uitgegeven." Onbegrijpelijk vindt De Boer. "Los van de gezondheidswinst is sporten, zeker in verenigingsverband, belangrijk omdat je daardoor in aanraking komt met mensen van buiten je eigen bubbel. Bovendien leer je er veel van over winnen en

verliezen. Je bouwt ook mentale weerstand op. Als we als maatschappij sportdeelname belangrijk vinden – voor welvaart, welzijn en gezondheid – moet het Rijk misschien een meer sturende rol nemen. De verschillen zijn nu groot tussen de gemeenten, blijkt uit dit onderzoek."

4. Welke lessen vallen er te trekken?

"Alleen investeren in het sportaanbod leidt niet per se tot meer sportdeelname, weten we nu", aldus Muilwijk. Dat is saillant. "Op dit moment heeft een groot deel van de gemeentelijke uitgaven betrekking op het sportaanbod. Slechts een klein deel is gericht op het stimuleren van sportbeoefening."

De Boer vult aan: "Het antwoord op een lage sportparticipatie zit niet in meer hallen bouwen of velden aanleggen. Nee, gemeenten moeten zich afvragen hoe ze specifieke groepen kunnen stimuleren om aan sport te gaan doen. Dat is de uitdaging. Wij hopen dat de Atlas daarbij kan inspireren. Van de vier grote steden doet Utrecht het bijvoorbeeld goed. Dan moet je je als Amsterdam, Rotterdam of Den Haag toch afvragen: hoe dan? Voor een deel ligt de verklaring misschien in de bevolkingssamenstelling, maar richt je als gemeentebestuurder vooral op de onderlinge verschillen in beleid. Ga kijken: wat doen zij?"

De tien beste en tien slechtste sportgemeenten

van georganiseerde sport
in de hekkensluiters

van ongeorganiseerde sport
in de hekkensluiters

